

POLICYDOKUMENT ANDTS

ANDTS står för alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar.

- Alkohol avser berusningsdryck.
- Narkotika avser exempelvis cannabis, opiater, centralstimulerande medel, nättdroger, hallucinogener och icke-medicinsk användning av läkemedel.
- Dopningsmedel avser prestationshöjande substanser såsom anabola androgena steroider (AAS), tillväxthormon och testosteron.
- Tobaks- och nikotinprodukter avser exempelvis cigaretter, snus, e-cigaretter, örtprodukter och vattenpipa, oavsett om de innehåller både tobak och nikotin eller endast en av dessa.
- Sniffningsmedel som används genom att andas in ångor från lättflyktiga medel i berusningsmedel, exempelvis lösningsmedel, lim och gaser.
- Spel om pengar avser problem med spel om pengar, kan också kallas spelproblem. Spelproblem är att ha svårt att kontrollera hur mycket pengar och tid man lägger på att spela om pengar.
- Gällande lagstiftning kring ANDTS återfinns längst bak i dokumentet.

På Piteås skolor accepterar vi inga droger. Skolan är en arbetsplats för elever och personal, med samma krav och skyldigheter som på andra arbetsplatser.

- Inom skolans område är det förbjudet att röka. Det gäller både cigaretter och e-cigaretter
- Skolan och det som sker i skolans verksamhet i övrigt ska vara fritt från alkohol och alla typer av droger. Det är inte tillåtet att inneha, sälja eller använda droger. Det är inte heller tillåtet att vistas på skolan i berusat/drogpåverkat tillstånd.
- Vårt mål är att alla på skolan skall känna sig trygga och ha en drogfriskolmiljö. Därför jobbar vi för att på ett tydligt sätt förebygga, upptäcka och ingripa för elevernas bästa.
- Vårt mål är att alla elever, alla vårdnadshavare/föräldrar och all personal skall vara medvetna om riskerna med droger samt känna till skolans handlingsplan mot droger.

Rektor är ytterst ansvarig för de åtgärder som vidtas

Förebyggande åtgärder

Eleverna:

- Skolan skall ge eleverna kunskaper om riskerna med alkohol, narkotika, tobak och andra droger.
- Mentor går igenom handlingsplanen mot droger i början av varje läsår.
- Värdegrundsfrågor kring hälsa och droger samt handlingsplanen integreras återkommande i undervisningen.
- Eleverna erbjuds olika föreläsningar om olika teman som rör droger.
- Alla elever i åk 4 och 7 erbjuds hälsosamtal hos skolsköterskan.

Vårdnadshavare/förälder:

- På föräldramöte presenteras för vårdnadshavare/föräldrar hur vi arbetar med ANDTS.
- Vårdnadshavare/föräldrar erbjuds information inom området hälsa och droger för att kunna upptäcka och ingripa på bästa sätt.

Personal:

- All personal får information om handlingsplanen mot droger samt handlingsplanen för en rökfri skolmiljö inför varje läsårs-start och nyanställd personal får information fortlöpande.
- Personalen ska ha kunskaper inom området hälsa och droger för att kunna upptäcka och ingripa på bästa sätt.
- Elevhälsan är behjälpliga vid planering och genomförande av det drogförebyggande arbetet.

Regelbundna hundsök efter droger
genomförs av polis på skolans
område på rektors begäran

Vart vänder jag mig om jag misstänker att mitt barn, min kompis eller en elev använder droger?

Om du är elev

Om du som elev känner dig orolig för att du själv eller någon annan på skolan använder droger kan du vända dig till någon anställd på skolan. Det kan vara mentor, lärare och elevhälsan eller någon annan du har förtroende för. Det är viktigt att någon vuxen får veta så att personen får rätt hjälp.

Om du är vårdnadshavare/ förälder

Om du misstänker att ditt barn använder droger, vänta inte med att be om hjälp. Lita på magkänslan, den är oftast rätt. Som förälder är man alltid välkommen att ta kontakt med oss i skolan. Både mentorer och Elevhälsans personal finns till för er. Erfarenhet visar att ett nära samarbete mellan hemmet och skolan är en framgångsfaktor. Du kan också vända dig till Socialtjänsten för råd och stöd

Om du är personal på skolan

Om du som anställd misstänker att någon elev eller någon ur personalen använder droger ska du kontakta rektor/ elevhälsan för samråd. Rektor har personalansvar och för eleven är Elevhälsan ett stöd och är kunnig på området och vet hur och var eleven kan få hjälp. Alla anställda på skolan har ett ansvar att agera om man upptäcker att en elev är uppenbart påverkad av droger. Polis och vårdnadshavare ska då tillkallas och socialtjänsten informeras. Efter kontakt med vårdnadshavare eller motsvarande ska eleven avisas från skolan och omhändertas på ett betryggande sätt. Rektor / elevhälsan ska alltid informeras.

Vad gör skolan om en elev använder tobak/nikotin på skolan?

- Upplyser om att det inom skolans område är det förbjudet att röka
- Tidig kontakt med vårdnadshavare/förälder samt elevhälsan vid bruk av tobak/nikotin. Erfarenhet visar att det är en stor framgångsfaktor att ta med föräldrarna i ett tidigt skede.

Vad gör skolan om en elev använder droger?

Rektor/ Elevhälsan gör en kartläggning av elevens situation. Arbetsgången kan variera, men grundprincipen är densamma.

- Tidig kontakt med vårdnadshavare/ förälder. Erfarenhet visar att det är en stor framgångsfaktor att ta med föräldrarna i ett tidigt skede.
- Möte med elev och föräldrar där misstanken presenteras. Socialtjänst och polis kontaktas enligt metod *Orossamtal*. Där lyfter man den oro som finns och samtalar om hur man kan komma till rätta med problematiken.
- Rektor gör en bedömning om det finns skäl att vidta disciplinära åtgärder där avstängning kan komma i fråga.
- Polis tillkallas vid uppenbar drogpåverkan.

Vad gör skolan vid misstanke om handel med droger?

- Polis tillkallas vid misstanke om handel med droger.
- Om misstanken rör en elev ska skolan vidta de åtgärder som beskrivits i stycket ovan.

Vad gör skolan om man misstänker att det finns olämpliga föremål i elevskåp?

Skolan agerar utifrån den information som finns på det skåpavtal som elever undertecknar vid skolstart:

- Skolledning och pedagoger har rätt att öppna ett skåp utan en elevs närvaro eller vetskap om ex. ett skåp inte är tömt vid terminens slut eller vid sanitär olägenhet. **Skolpersonal får även genomsöka elevskåp efter föremål som anses olämpliga. Vid misstanke om brott tillkallas polis och rättegångsbalkens bestämmelser gäller.**

Vad gör man om någon har ett ohälsosamt och skadligt beteende kopplat till spel?

- Det finns ett samband mellan spel om pengar och spelproblem, och spelproblem i unga år ökar risken för spelproblem senare i livet. Därför är det viktigt att skolpersonal är observanta på tecken på spelande bland eleverna, som exempel att de pratar om betting eller vinster och pokerspel om pengar.
- Tidig kontakt med vårdnadshavare/ förälder. Erfarenhet visar att det är en stor framgångsfaktor att ta med föräldrarna i ett tidigt skede.
- Sömn, skolarbete med mera kan påverkas negativt av för mycket spelande på internet eller annan likvärdig aktivitet. Spel på sena kvällar och nätter eller att man har svårt att avsluta spel kan vara indikatorer på att man bör ta tag i problemet. Elevhälsan finns här som stöd.

Vad gör man om man om någon använder alkohol?

- Om eleven är alkoholpåverkad på skolan kontaktas Vårdnadshavare/förälder som hämtar omgående ifrån skolan. Det är rektors ansvar att agera utifrån vad som behövs med hänsyn till elevens, andra elevers och personalens trygghet. Det är även rektors ansvar att besluta om vidare åtgärder och insatser till eleven, detta görs i relation till vårdnadshavare/förälder.

Ofta kan det handla om att en känsla av att det inte står rätt till med en elev, men att man inte har konkreta ”bevis”

Lagstiftning

1. Alkohollagen

Alkohollagen är en skyddslag och enligt den är det förbjudet för omyndiga att nyttja alkohol samt överlåta alkohol till en person under 20 år.¹

2. Narkotikastrafflagen

Enligt narkotikastrafflagen är all befattning med narkotikaklassade preparat kriminaliserat och detta gäller även egen konsumtion. All användning av narkotika jämställs med missbruk. Polis kan ta initiativ till drogtest även utan vårdnadshavares/god mans medgivande.²

3. Lag om förbud mot vissa dopningsmedel Enligt lagen om förbud mot vissa dopningsmedel är all icke medicinsk befattning med dopningsklassade preparat kriminaliserat, detta gäller även egen konsumtion.³

4. Tobakslagen

Enligt tobakslagen är det förbjudet att sälja tobaksvaror till personer under 18 år, detta gäller även elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare. Lagen innehåller även bestämmelser om produkter som är baserade på växter, örter eller frukter som inte innehåller tobak och kan förbrukas via förbränning (örtprodukter för rökning). Tobakslagen uttrycker även att rökning är förbjuden i lokaler som är avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn eller unga. Detta gäller även på skolgårdar och på motsvarande områden utomhus vid förskolor och fritidshem, dygnet runt. Det är förbjudet att ha en anvisad plats för rökning på skolgården samt att hänvisa till områden i anslutning till skolan.⁴

5. Lag om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser Enligt lagen om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser har polisen rätt att omhänderta och förstöra vissa hälsofarliga varor.⁵

6. Barnkonventionen Enligt barnkonventionen har varje barn rätt att skyddas mot droger samt rätt till en rökfri miljö.⁶

7. Skollagen Eleverna har också rätt till en undervisning där frågor som rör tobak, alkohol, narkotika och dopning integreras i olika ämnen, så att eleverna får en mer sammansatt bild av dessa områden.

8. Socialtjänstlagen Enligt socialtjänstlagen har skolan en skyldighet att anmäla om en elev misstänks ha ett missbruk. Socialtjänstlagen uttrycker även att personer som har ett ANDT- eller spelmissbruk har rätt till stöd och behandling.⁷

9. Arbetsmiljölagen Skolan omfattas av arbetsmiljölagen. Enligt arbetsmiljölagen är inte alkohol och droger förenligt med en god arbetsmiljö. En påverkad person kan utgöra fara både för sig själv och andra. Arbetsmiljölagen säger även att ohälsa och olycksfall, orsakade av bland annat alkohol och droger, ska förebyggas. Arbetsmiljön på hela skolan, inklusive skolgårdar, ska vara säker och ingen ska riskera att skada sig eller utsättas för hot och våld.⁸

¹ Alkohollag (SFS 2010:1622)

² 2 Narkotikastrafflag (1968:64)

³ Lag om förbud mot vissa dopningsmedel (SFS 1991-1969)

⁴ Tobakslag (SFS 1993:581)

⁵ Lag om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser (SFS 2011:111)

⁶ FN:s konvention om barnets rättigheter

⁷ Socialtjänstlagen (2001:453) 9 Arbetsmiljölag (SFS 1977:1160)

⁸ Arbetsmiljölag (SFS 1977:1160)